

BUIG-FINANCIEN IN GEMEENTE ZEVENAAR

QUICK-SCAN VAN HET TEKORT

BETREFT
AUTEUR(S)
DATUM

Presentatie gemeenteraad
Joost van Gemen
30 november 2022

Agenda

- ❖ Hoe werkt het BUIG-verdeelmodel?
- ❖ Wat betekent een tekort op de BUIG?
- ❖ Resultaten van de Quick scan: welke opvallende omstandigheden in Zevenaar hangen samen met het tekort?

Wat valt onder de 'BUIG'?

❖ **BUIG:** "Budget voor Participatiewetuitkeringen en Loonkostensubsidies"

Algemene Bijstand

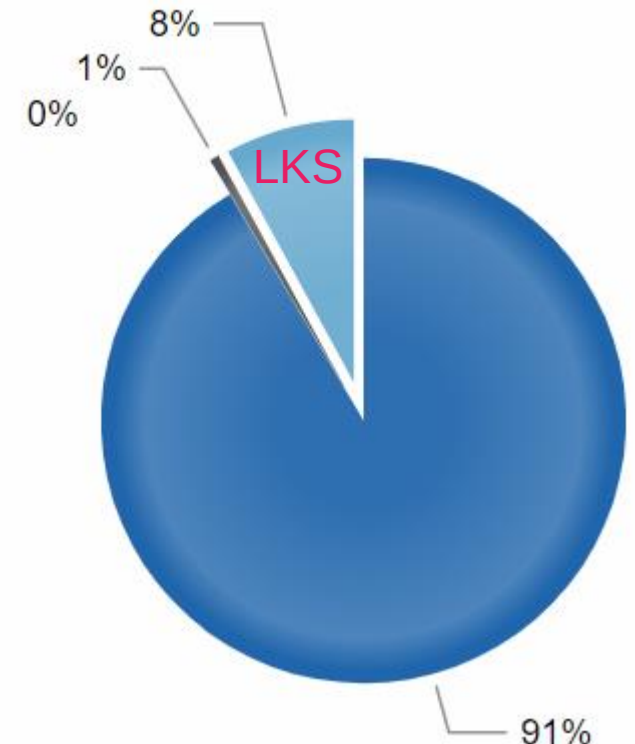
IOAW en IOAZ

Levensonderhoud startende ondernemers (Bbz 2004)

Loonkostensubsidie uit hoofde van de Participatiewet

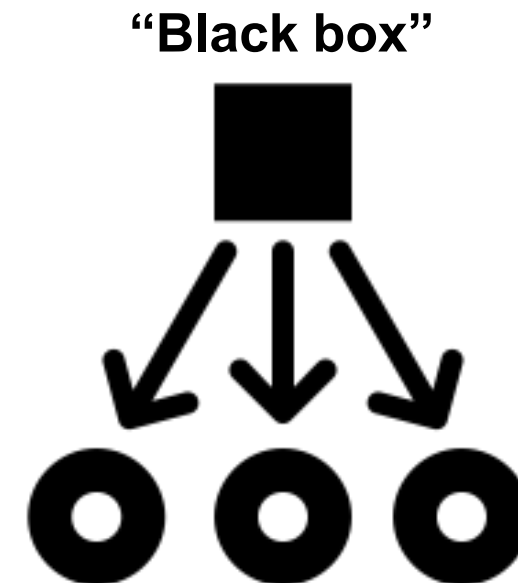
❖ **BUIG-budget betreft het 'uitkeringsgeld'** (niet uitvoering)

budget Zevenaar: € 10.688.222

De systematiek van de BUIG

Het bijstandsbudget volgt uit het objectief verdeelmodel

“Objectief” = modelmatige inschatting van de lokale bijstandsopgave:

- 1) Kenmerken van individuele huishoudens (leeftijd, woonvorm, herkomst...)
- 2) Kenmerken van regio (werkgelegenheid, WW-uitkeringen, arbeidsethos...)

Het model gaat in beginsel uit van niet-beïnvloedbare kenmerken

Het objectief model: voorbeelden

Alleenstaanden	 9,5%	hebben hogere (objectieve) kans op bijstand dan paren	 1,8%
25-30-jarigen	 3,3%	hebben lagere (objectieve) kans op bijstand dan ouderen	 7,2%

Meer alleenstaanden en ouderen betekent meer kans op bijstand $\leftarrow \rightarrow$ en meer budget

Zo ook:

Meer bereikbare banen betekent minder kans op bijstand $\leftarrow \rightarrow$ en minder budget

Slechtere arbeidsethos betekent meer kans op bijstand $\leftarrow \rightarrow$ en meer budget

...

Zo werkt risicoverevening.... in theorie.

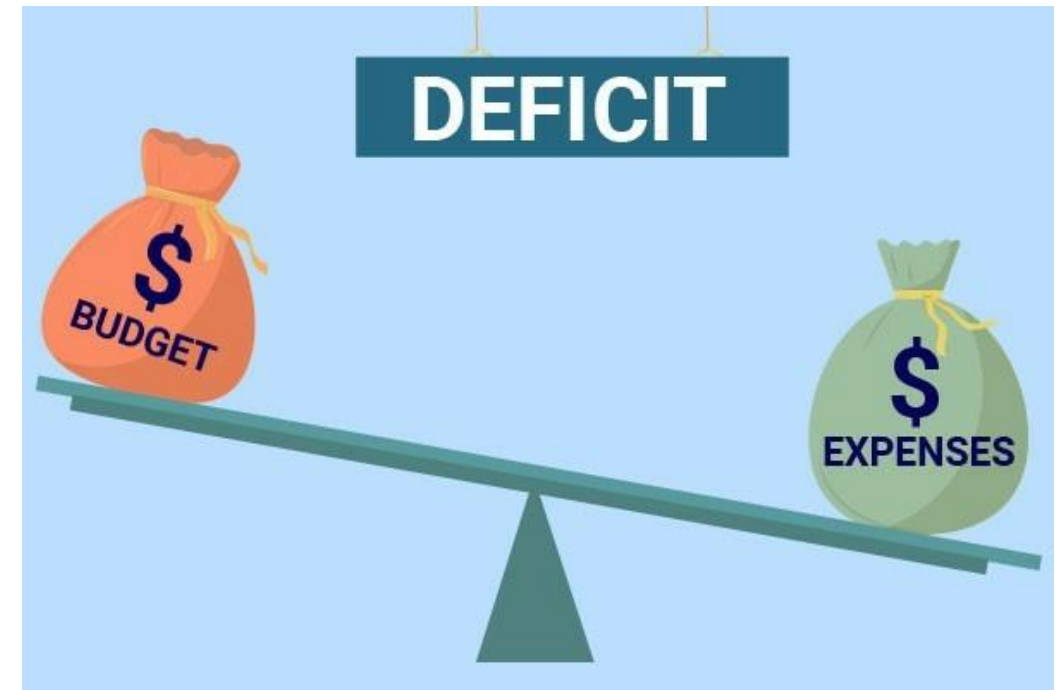
Wat betekent een tekort op de BUIG?

A We krijgen (te) weinig budget

B We geven (te) veel uit

In geval van een perfect verdeelmodel: B

In geval van een imperfect verdeelmodel: ?

Vanwege complexiteit is er niet zomaar een eensluidend antwoord. We kunnen wel zoeken naar aanwijzingen: opvallende omstandigheden die samenhangen met het tekort

RESULTATEN QUICKSCAN

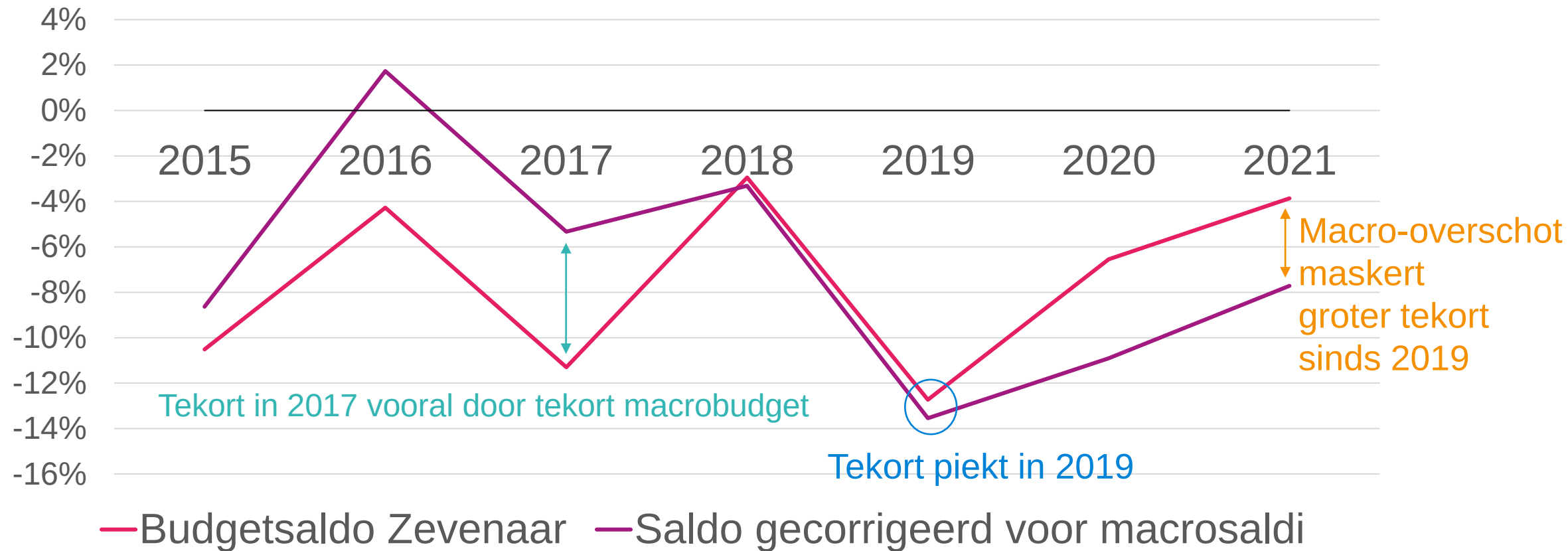
WELKE OPVALLENDE OMSTANDIGHEDEN HANGEN SAMEN MET HET TEKORT?

DATUM

30 november 2022

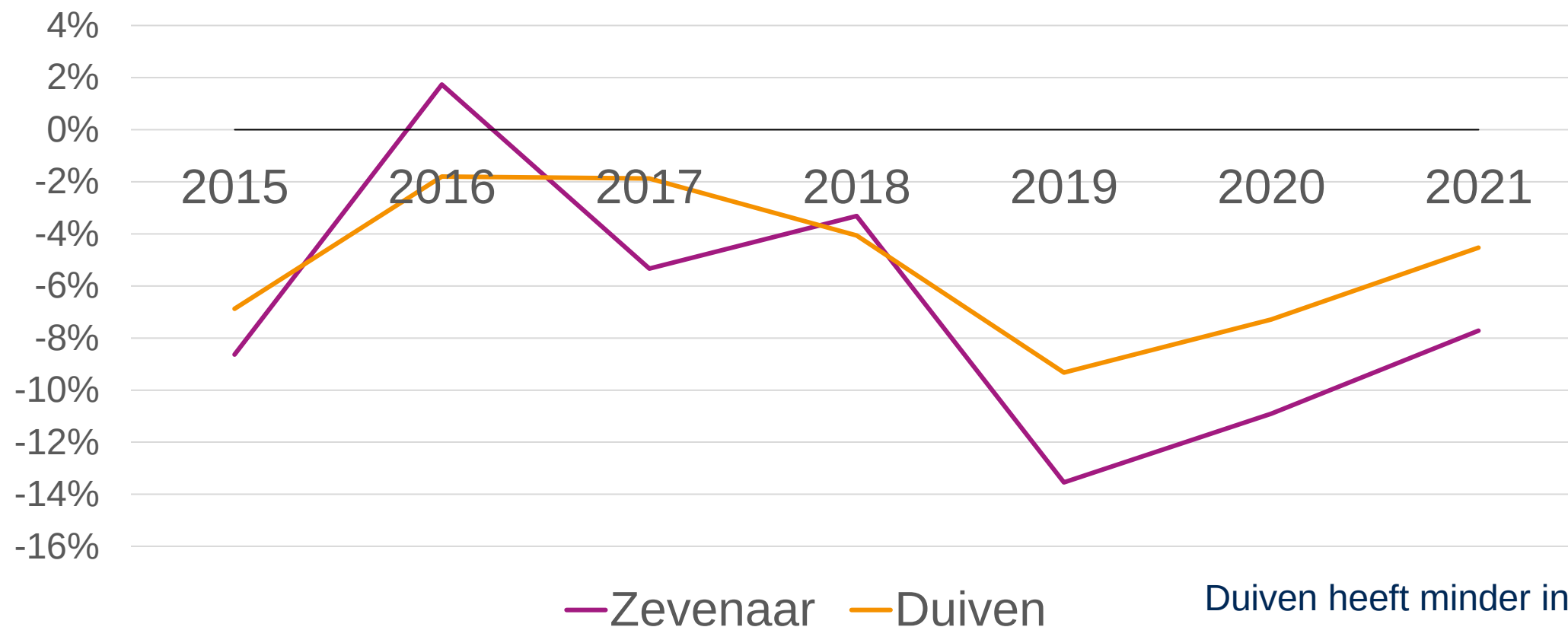
Tekorten in Zevenaar...

Budgetsaldo Zevenaar (inclusief Rijnwaarden)

Tekorten in Zevenaar... net als in Duiven...

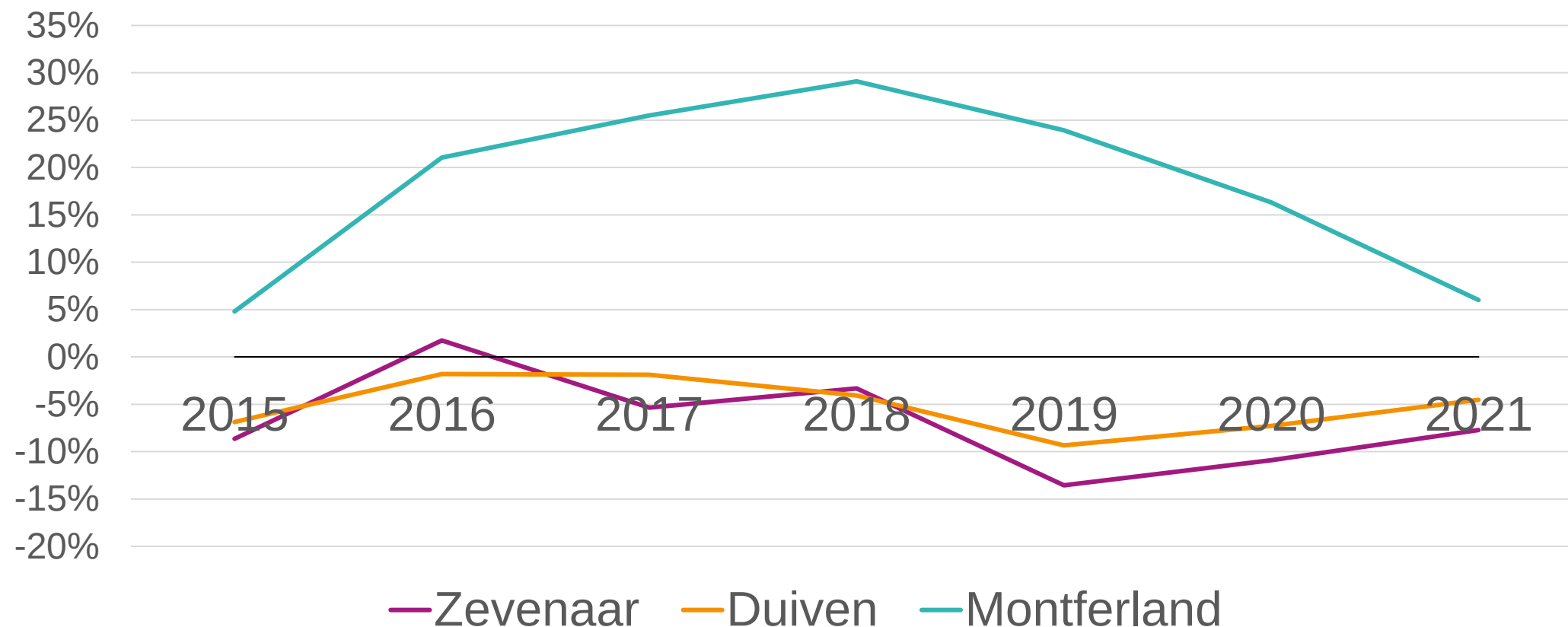
Budgetsaldo gecorrigeerd

Duiven heeft minder inwoners, dus deels historisch bekostigd: dwz: tekort wordt 'gedempt' vergeleken met Zevenaar

Tekorten in Zevenaar... maar niet in Montferland

Budgetsaldo gecorrigeerd

Ook overschot in Lingewaard, Bronckhorst
Neutraal in Rheden, Doetinchem
Tekort: Berg en Dal (Arnhem)

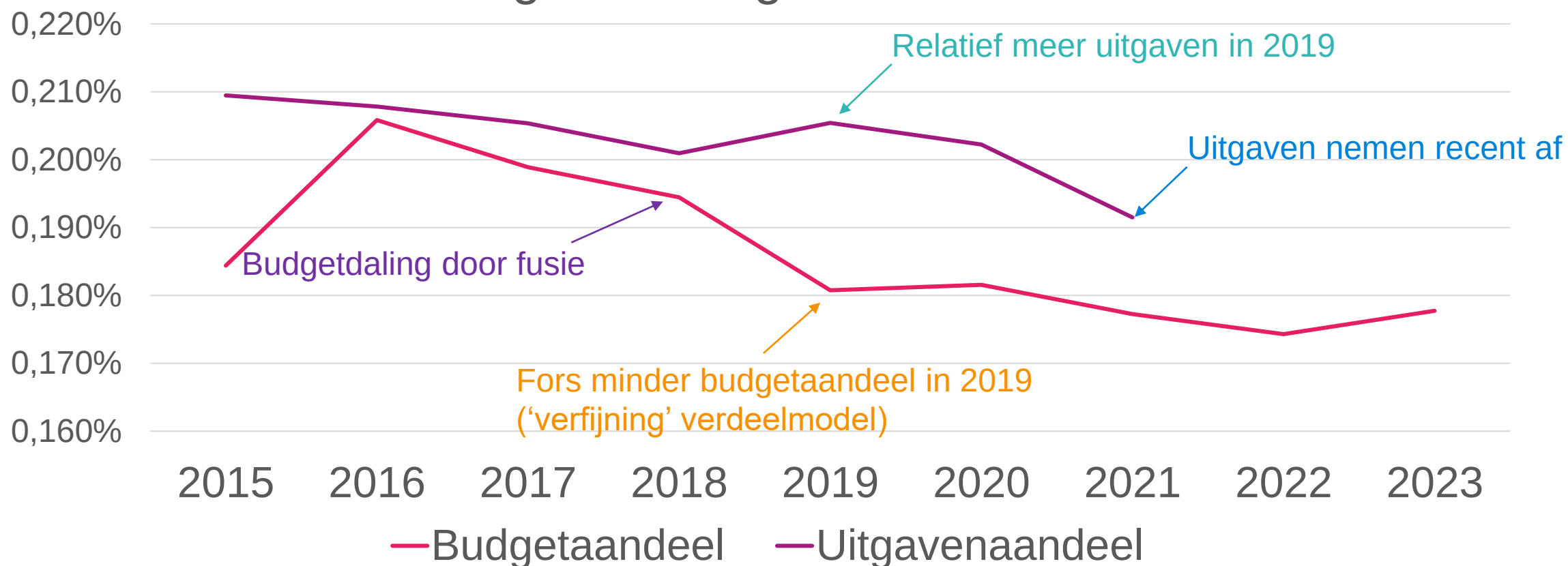
Dus: Tekorten lijken van *lokale* oorzaak

Lokale oorzaak in verdeelmodel of in (te) hoge uitgaven?

Dus: Tekorten lijken van *lokale* oorzaak

Lokale oorzaak in verdeelmodel of in (te) hoge uitgaven?

Budget- en Uitgavenaandelen

Gemeente Zevenaar en het model

Volgens onderzoek SEO/Atlas Research hangen deze kenmerken (buiten invloedssfeer van gemeenten) samen met systematische tekorten:

- Centrumgemeente
- Gelegen aan de kust
- Veel studenten met psychische problemen
- Veel flexwerk
- Weinig conjunctuurgevoelige sectoren
- Veel segregatie
- Veel hoogopgeleiden

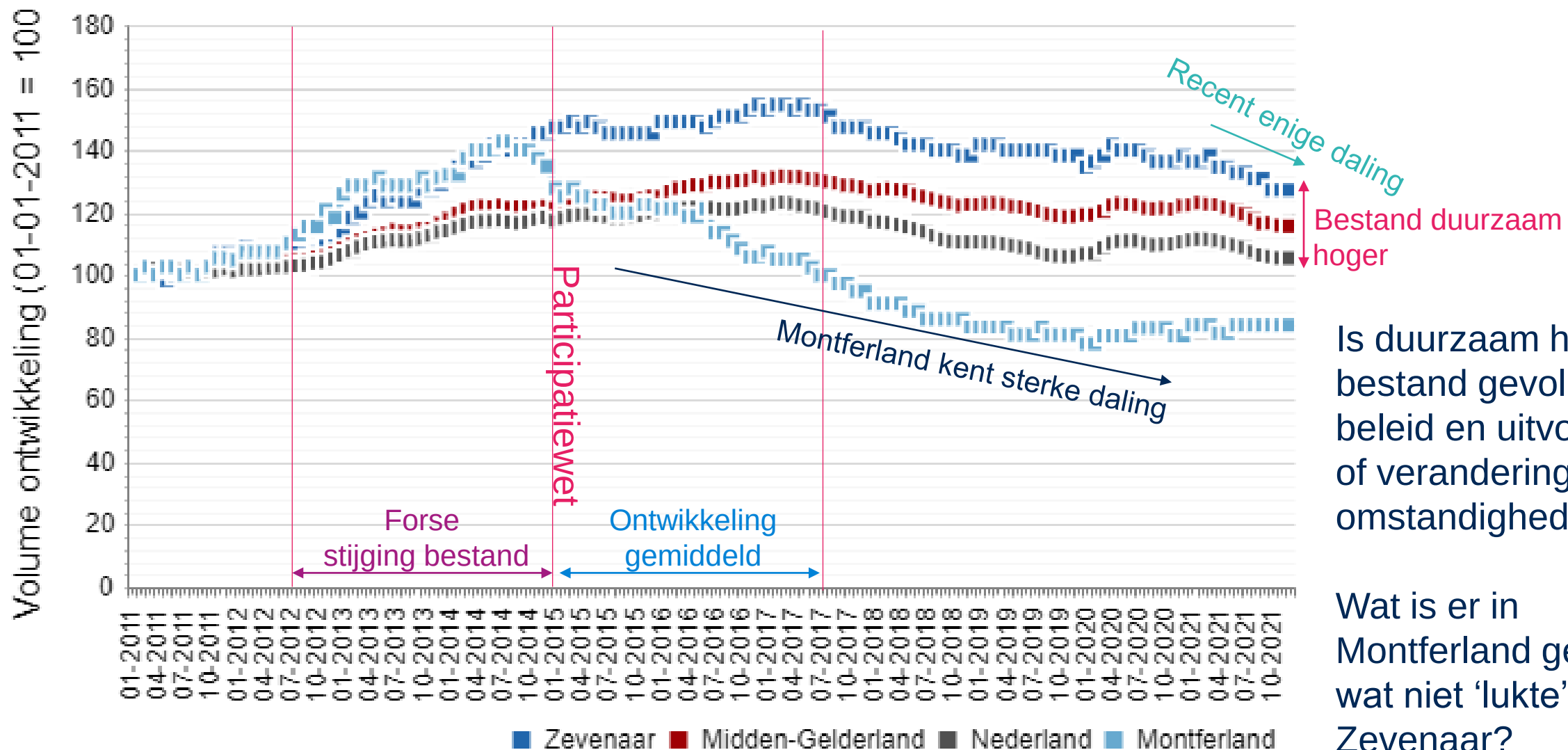
Dit wijst op gebreken objectief model: model zou alle niet beïnvloedbare kenmerken moeten meenemen

Kenmerken lijken op bv Den Haag

Argument geldt niet voor Zevenaar, want kenmerken Zevenaar lijken eerder het tegenovergestelde

Desondanks is niet uit te sluiten dat Zevenaar 'pech' heeft met het model door statistische ruis

Aantal bijstandsuitkeringen

Is duurzaam hoger bestand gevolg van beleid en uitvoering, of verandering omstandigheden?

Wat is er in Montferland gebeurd wat niet 'lukte' in Zevenaar?

Conclusies

Structureel tekort te verdelen in twee perioden:

- I. **2016-2018:** Tekort gevolg van **te weinig macrobudget**
- II. **2019-heden:** Tekort gevolg van **minder budget(aandeel) dan uitgaven**

Sinds 2019 sprong budgetaandeel omlaag.

- Geen evident aanwijsbare oorzaak, maar wel waarschijnlijk *lokaal van aard*
- Geen duidelijke fouten model geconstateerd. Maar het model is ook zeer complex.
- Duurzaam hoger bijstandsbestand, hoewel recent een kleine inhaalslag

Niet uit te sluiten dat Zevenaar 'pech' heeft, en niet uit te sluiten dat beleid van de gemeente dan wel uitvoering van de RSD een deel van het tekort veroorzaken

Handelingsperspectief

Wat te doen aan het structurele tekort?

Verhogen van het budget is niet aan de orde: objectief betekent 'niet beïnvloedbaar'

Verlagen van de uitgaven (optimaliseren beleid en uitvoering) is wel beïnvloedbaar

- Haal waar mogelijk leerpunten op in buurgemeente Montferland
- Onderzoek in hoeverre beleid en uitvoering bijstandsgebruik ontmoedigen
 - In den brede (ook buiten Participatiewet om)
 - Specifiek onder deelgroepen VSO/Pro, kostendelers, jongvolwassenen, westerse migranten